

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 389)

Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile, Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 Arkadaşının, Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 16 Arkadaşının, Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in, İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın ve Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-969/4125

2.10.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 23.9.1997 tarihinde kararlaştırılan "Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Muhtarlara 2108 sayılı Kanun gereğince aylık ödenek ödenmektedir.

Muhtarlara halen ödenmekte olan aylık ödenek miktarı,

<u>Gösterge</u>	<u>Memur Maaş Katsayısı</u>	<u>Damga Vergisi</u>	<u>Net Miktar (TL.)</u>
2000	x	4475	- % 04 = 8 592 000

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte belirli bir satın alma gücünü ifade eden gösterge rakamı, paranın satın alma gücünde zaman içinde meydana gelen azalmalar nedeniyle büyük ölçüde anlamını yitirmiş bulunmaktadır.

Oysa, köy ve mahalle muhtarlarının çeşitli kanunlarla verilmiş pek çok görevleri vardır. Bir taraftan asli görevlerini yapmakta, diğer taraftan da genel olarak kamu hizmetlerinin yürütülmesini yardımcı unsur olmaktadır.

Muhtarlara, görev ve sorumluluklarına paralel ve günün şartlarına uygun bir ödenek verilmesinde zaruret görülmektedir. Tasarı bu amaçla hazırlanmıştır. Tasarı ile öngörülen gösterge rakamı ile muhtar aylık ödenekleri ise aşağıdaki gibi olacaktır.

<u>Gösterge</u>	<u>Memur Maaş Katsayısı</u>	<u>Damga Vergisi</u>	<u>Net Miktar (TL.)</u>
3000	x	4475	- % 04 = 12 888 000

MADDE GEREKÇESİ

Madde 1. — Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına halen 2000 gösterge rakamının bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilmektedir. Bu değişiklikle gösterge rakamı 3000'e çıkarılmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasında değişiklik yapılması hakkında kanun teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hüsamettin Korkutata

Bingöl

Ahmet Derin

Kütahya

Ertan Yülek

Adana

Necati Çelik

Kocaeli

Ömer Vehbi Hatipoğlu

Diyarbakır

Ferit Bora

Diyarbakır

Ahmet Doğan

Adıyaman

Hasan Dikici

Kahramanmaraş

Hanifi Demirkol

Eskişehir

Mahmut Sönmez

Bingöl

Abdullatif Şener

Sivas

Kemalettin Göktaş

Trabzon

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

İsmail Özgün

Balıkesir

Yakup Hatipoğlu

Diyarbakır

Sacit Günbey

Diyarbakır

İsmail Coşar

Çankırı

Nurettin Aktaş

Gaziantep

Mehmet Emin Aydınbaş

İçel

Kâzım Ataoğlu

Bingöl

Mustafa Yünlüoğlu

Bolu

GEREKÇE

Köy ve mahalle muhtarlığı müessesesi idarî örgütlenmede, devlet kuruluşunun uç birimlerini teşkil etmektedir. Bu niteliğiyle vatandaşların, bir çok devlet hizmet ve icraatıyla tanıştığı ilk hizmet kademesidir. Devlet ile halk arasındaki diyalogun sağlandığı bu müessesede hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde yapılmadığı bir gerçektir.

Sayıları, toplam 50 bine ulaşan köy ve mahalle muhtarları, bugünkü koşullarda aylık 3 370 000 TL.'si ödenek almaktadırlar. 1996 yılı itibariyle 12 nci basamakta prim ödeyen bir muhtar aylık ortalama 2 500 000 TL.'si ödüyor. Aldıkları ödeneklerin 1479 sayılı Bağ-Kur pirimlerini bile zor karşıladığı görülmektedir. Muhtarlarımız büro, kırtasiye ve telefon masraflarını da kendi ceplerinden ödemektedirler. Köy muhtarları, köy halkının sorunları için, ilçe ve il'e geldiği zaman seyahat, konaklama gibi maddî külfetleri karşılayacak hiçbir harcırah ve ödenek almadıklarından, kendilerine maddî sıkıntı olarak yansımaktadır. Muhtarlarımız görevlerini hâlâ ev ve dükkânlarının bir köşesinde makamsız, demirbaşsız, bir karar defteri ve bir mühürle yapmaktadırlar.

Özellikle hızla büyüyen şehirlerimizde mahalle muhtarlığı, devlet-halk ilişkilerinin düzenlenip geliştirilmesinde çok daha faydalı olabilecek halkın seçtiği kuruluşlardır. Muhtarlarımız mahalle halkının temsilcileridir. Yapılacak hizmetlerin planlanmasında ve en iyi şekilde yürütülmesinde hükümetce desteklenmesi şarttır.

Muhtarlarımıza merkezî idarenin görevlerinin yapılmasında yardımcılık fonksiyonu verilmiştir. Bu vesile ile kendilerine devletin memuru gibi cezaî müeyyide uygulandığı halde, ödenekleri, harcırahları ve sosyal hakları itibariyle memurlara sağlanan imkânlardan mahrum bırakılmışlardır.

Kanun teklifimizde açıklamaya çalıştığımız sorunların çözülmesi halinde, gerek kamuya, gerek köy ve mahallede yaşayan vatandaşlara, seçimle gelen muhtarlarımız daha faydalı hizmetler vereceklerdir.

BİNGÖL MİLLETVEKİLİ HÜSAMETTİN KORKUTATA VE 20 ARKADAŞININ TEKLİFİ MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 10.9.1997 Tarihli ve 16053 sayılı, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 2108 Sayılı Kanunla değişik 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. – Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına asgari ücret düzeyinde aylık ödenek, her ayın 15'inde bordro karşılığında verilir. Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığı Bütçesinden, İl Özel İdarelerine aktarılacak ödenekten karşılanır.

MADDE 2. – Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 2. – Mahalle muhtar kurulu tarafından düzenlenip onaylanan belgeler için iş sahiplerinden makbuz karşılığında ücret alınır. Bu ücret hiç bir vergiye tabi değildir ve muhtarlık bürosunun giderlerini karşılamada kullanılır.

Hangi belgelerden ne miktar ücret alınacağını, her malî yılbaşında il idare kurulları karara bağlar.

Yoksullukları muhtar tarafından belirlenenlerden ücret alınmaz.

MADDE 3. – Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1. – Köy ve mahalle muhtarlarına hizmetlerinin daha etkin yapılması için, merkezî veya yerel yönetim tarafından bir büro tahsis edilir. Büronun kira gideri özel idare tarafından karşılanır.

MADDE 4. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının birinci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki Kanun Teklifi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

<i>M. Siddık Altay</i>	<i>Ahmet Tekdal</i>
Ağrı	Ankara
<i>Ömer Naimi Barım</i>	<i>Abdulhaluk Mutlu</i>
Elazığ	Bitlis
<i>Bülent Arıncı</i>	<i>Muhammet Polat</i>
Manisa	Aydın
<i>Nürettin Aktaş</i>	<i>Ramazan Yenidede</i>
Gaziantep	Denizli
<i>Ömer Faruk Ekinci</i>	<i>Doç. Dr. Ömer Özyılmaz</i>
Ankara	Erzurum
<i>Abdulilah Fırat</i>	<i>Aslan Polat</i>
Erzurum	Erzurum
<i>Nedim İlci</i>	<i>Sabri Tekir</i>
Muş	İzmir
<i>Abdülkadir Öncel</i>	<i>Ahmet Dökülmez</i>
Şanlıurfa	Kahramanmaraş

Lütfü Esengün

Erzurum

GEREKÇE

Ekonomik koşullar nedeniyle köy ve mahalle muhtarlarının maaşları değerini yitirmiş olup, günün ekonomik koşullarına uygun hale getirilmelidir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olan ve aynı zamanda cezaî ve hukukî sorumluluk taşıyan muhtarlarımız maaşları söz konusu olduğunda farklı bir statüde değerlendirilmeleri büyük çelişki oluşturmaktadır.

Oysaki muhtarlar köy ya da mahallenin asayiş, eğitim, sağlık, imar, aydınlatma, su, yol gibi çok karmaşık meseleler ile ilgilenmek durumundadırlar.

Muhtarlarımız bölgelerinde devletin temsilcisi durumundadırlar. O bölgelerimize giden devlet yetkililerini, ilk etapta karşılamak, ağırlamak vs. görevler muhtarlarımıza düşmektedir. Bunun yanında muhtar olmanın gerektirdiği sosyal giderlerde önemli harcamayı zorunlu hale getirmektedir. Zamanlarının büyük bir bölümünü kamu görevlerine ayıran muhtarlar başka bir iş yapamamakta ve böylece geçim sıkıntısı içine girmektedir.

Muhtarlarımız halen 3 323 000 TL. aylık almaktadırlar. Bu düzenlememizle net asgari ücret miktarı olan 5 636 000 TL.'ye yükseltilmekte ve bu rakam bilahare 1996'da Asgari Ücret Tespit Komisyonunun belirleyeceği rakama yükseltilecektir. Böylece muhtarların aylıklarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Tüm bu sebeplerle muhtarlarımıza her yıl Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından belirlenen asgari ücret miktarına ücret verilmesi ve bu yollarda muhtarlarımızın her yıl ücret belirlenmesi endişelerinin ortadan kaldırılması öngörülmektedir.

AĞRI MİLLETVEKİLİ M. SİDDİK ALTAY VE 16 ARKADAŞININ TEKLİFİ
29.8.1977 TARİHLİ VE 2108 SAYILI MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK
YASASININ BİR MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasası'nın 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Köy muhtarları ile şehir ve kasaba, mahalle muhtarlarına asgari ücret komisyonunun belirlediği asgari ücret seviyesinde ücret ödenir.”

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasında değişiklik yapılması hakkında vermiş olduğum Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim. 24.12.1996

Saygılarımla.

Kâzım Üstüner

Burdur

TBMM Başkanlık Divanı Üyesi

GENEL GEREKÇE

Seçimle iş başına gelen köy ve mahalle muhtarlarımız yaptıkları hizmetin karşılığı olarak 2108 sayılı Yasanın 1 inci maddesi “Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 500 (2000) gösterge rakamının Bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir...” denmektedir. Köy ve mahalle muhtarlarımıza şii anda verilen aylık ödenek miktarı 5 500 000 TL civarındadır. Bu miktar ise yaşanan hayat pahalılığı karşısında köy muhtarlarımızın il veya ilçelere gelip gitmelerini sağlamak için yol parasına dahi yetmemektedir.

Köy ve mahalle muhtarlarımızın halkımıza daha iyi hizmet verebilmelerini sağlamak amacıyla aylık ödenek miktarları bu yasa değişikliğiyle ancak asgari ücret seviyesine çıkartılabilecektir. Aylık ödenek miktarındaki bu artışla muhtarlarımız belli bir süre enflasyon karşısında korunmaları amaçlandığından yasa değişikliğinin çıkması yararlı olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Bu madde ile 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesinin birinci paragrafında yer alan (2000) gösterge rakamı (4500) olarak değiştirilerek maaşlarının yüksek enflasyon karşısında korunması sağlanmak istenmiştir.

Madde 2. – Yürürlük maddesidir.

Madde 3. – Yürütme maddesidir.

**BURDUR MİLLETVEKİLİ KÂZİM ÜSTÜNER'İN TEKLİFİ
MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASINDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan (2000) gösterge rakamı (4500) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

29.8.1977 tarih ve 2108 sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci Maddesi'nin, I inci Fıkrasında değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Hakan Tartan

İzmir

GENEL GEREKÇE

2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci Maddesinin I inci Fıkrasında köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 2000 gösterge rakamının Bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verileceği belirlenmiştir.

Bu fıkra göre şu anda muhtarlarımızın eline geçen aylık ödenek miktarı net 6 milyon 300 bin lira civarındadır. İçinde bulunduğumuz ekonomik koşullar gözönüne alındığında bu parayla hiç bir hizmetin tam anlamıyla yürütülemeyeceği ortadadır. Muhtarlarımızın görev yaptığı büronun kirası, elektrik, su, telefon, yakacak ve büro malzemeleri temini düşünüldüğünde bu ödeneğin çok yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu nedenlerden dolayı bir çok muhtarın büro açmak yerine, sağlık koşullarından uzak yaz ve de kış demeden açık havada, merdiven boşluklarında, bir masa etrafında hizmet yürütmeye çalıştığı görülmektedir. Gerçi muhtarlarımız yapılan işlerin karşıtığı olarak vatandaşlarımızdan çeşitli miktarlarda harç almaktadır. Ama ekonomik ve sosyal açıdan geri kalmış bir çok yöremizde ve köylerde bu harçları alamayan muhtarlarımız da vardır. Öyle ki bazı muhtarlarımız bu ödenekle Bağ-Kur primini dahi yatıramayacak durumdadır. Bu durumda muhtarlarımıza yapılan ödeneğin hiç olmazsa asgari ücrete denk bir oranda artırılması, hizmetin yürütülmesi açısından büyük bir rahatlık sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci Maddesinin I inci Fıkrasında “Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 2000 gösterge rakamı” ibaresinin yerine 5000 gösterge rakamı ibaresinin benimsenmesi ile muhtarlarımızın ekonomik olarak bir parça rahatlatılması amaçlanmaktadır.

Madde 2. — Yürütme maddesidir.

Madde 3. — Yürürlük maddesidir.

İZMİR MİLLETVEKİLİ HAKAN TARTAN'IN TEKLİFİ
2108 SAYILI MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASI'NIN I İNCİ
MADDESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci Fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına 5000 gösterge rakamının Bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. Bu miktarı Bakanlar Kurulu yüzde yüze kadar arttırmaya yetkilidir.

MADDE 2. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının bir maddesinin değiştirilmesine dair yasa teklifi gerekçesiyle birlikte ilişikte takdim edilmiştir.

Gereği hususunu arz ederim.

Saygılarımla,

T. Boray Baycık
Zonguldak

GENEL GEREKÇE

Türkiye'de halen mevcut 36 bin köy ve 14 bin mahalle olmak üzere toplam 50 bin civarında Muhtarımız 2108 sayılı yasa doğrultusunda 2000 gösterge rakamının katsayı ile çarpımının sonucu elde edilen miktar üzerinden aylık verilmektedir.

Gösterge rakamı değişmediği sürece katsayıyı hükümetler ne kadar artırırsa artırsın ödenen aylık yıllar itibariyle enflasyona yenik düşmekte ve Yasanın 4 üncü maddesi ile bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olmayan muhtarlarımız 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu kapsamına alınmış olmakla birlikte, gelgelelim bu Sosyal Güvenlik Kuruluşunun primlerini dahi karşılayamayacak bir aylık gelir ile karşı karşıya bırakılmışlardır.

Köy ve Mahallelerde Devletin temsilcisi durumunda olan muhtarlarımıza yine bu statüleri doğrultusunda ziyaretçileri gelmekte, yine sorumluluk bilinciyle yapılan çalışmalarını sırasında bazı harcamalarında olmaktadır.

Asgarî ücretin çok altında olan bu maaşların 6000 gösterge ile katsayının çarpımı sonucu elde edilecek rakamdan aşağı olmaması gerekmektedir.

ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ TAHSİN BORAY BAYCIK'IN TEKLİFİ
2108 SAYILI ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASININ BİR MADDESİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1. – 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının I inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 1. – Köy Muhtarları ile Mahalle Muhtarlarına ayda (6000) göstergenin her yıl Bütçe Kanunu ile tespit edilecek kat sayının çarpımı ile bulunacak miktar üzerinden aylık ödenek verilir.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

30.10.1997

Esas No. : 1/664, 2/206, 2/422, 2/670, 2/810, 2/869

Karar No. : 4

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 2.10.1997 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 6.10.1997 tarihinde Talf Komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, Esas Komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ve muhtelif tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça Talf Komisyon olarak İçişleri Komisyonuna, Esas Komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen, Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 20 arkadaşının (2/206); Ağrı Milletvekili M. Sıddık Altay ve 16 arkadaşının (2/422); Burdur Milletvekili Kâzım Üstüner'in (2/670); İzmir Milletvekili Hakan Tartan'ın (2/810); Esas Numaralı Kanun Teklifleri ile sadece Komisyonumuza havale edilmiş bulunan Zonguldak Milletvekili Tahsin Boray Baycık'ın (2/869) Esas Numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27.10.1997 tarihinde yaptığı 2 nci Birleşimde, Hükümeti temsilen İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı temsilcileri ile bazı teklif sahiplerinin de katılımıyla, İçtüzüğü'nün 35 inci maddesi uyarınca birbirleriyle ilgili görülmeleri nedeniyle birleştirilmeleri ve (1/664) Esas Numaralı Tasarının görüşmelere esas alınması suretiyle incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Kanun uyarınca (2000) gösterge rakamının, her yıl Bütçe Kanunlarında Devlet memurları için belirlenen maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda, aylık ödenek verilmektedir. Ancak, ülkenin içinde bulunduğu enflasyonist ortamın satınalma gücünü olumsuz yönde etkilemesi nedeniyle, sözkonusu ödenekler günümüzde anlamını yitirmiş bulunmaktadır.

Tasarı ile, muhtarlara görev ve sorumluluklarına paralel ve günün şartlarına uygun bir ödenek verilmesi amacıyla, sözkonusu gösterge rakamının (3000) olarak değiştirilmesi öngörülmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

– Muhtarların, demokratik sistemimizde, seçimle işbaşına gelen ve önemli görevleri bulunan kamu görevlileri oldukları, ancak; halen almakta oldukları aylık ücretin muhtar olmanın gerektirdiği harcamaları, hatta kanunen ödemek zorunda oldukları Bağ-Kur primlerini bile karşılamadığı; bu nedenle ücretlerinin iyileştirilmesinin gerektiği,

– Köy ve mahalle muhtarlarına, sorumluluklarına paralel ve günün şartlarına uygun, en az asgarî ücret seviyesinde bir ücret verilmesinin yerinde olacağı, ancak; verilecek ücretin muhtarlığı bir parasal cazibe merkezine ve geçim kaynağına dönüştürmeyecek, muhtarları memurlaştırmayacak, makul bir düzeyde tutulmasının gerektiği,

– Tasarıda öngörülen artışın üzerinde yapılacak bir ücret artışının bütçe içinde önemli bir rakam olarak değerlendirilemeyeceği,

– Kapsamlı bir yerel yönetimler reformunun bir an önce gerçekleştirilmesi suretiyle köylerin gelirlerinin artırılmasının, muhtarların yetki ve sorumluluklarının yeniden belirlenerek görevlerini daha iyi yapabilmelerinin sağlanmasının gerektiği,

Şeklinde görüş ve eleştirileri müteakiben hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

- Halen sayıları 50 657 olan muhtarların 8 907 040 TL aylık ücret almakta oldukları, tasarı ile getirilmesi amaçlanan düzenleme ile bu rakamın 13 360 560 TL'sına, memur maaş katsayısındaki değişiklik nedeniyle 1.1.1998 tarihinden itibaren de yaklaşık 17 400 000 TL'sına ulaşacağı ifade edilmiştir.

Bu görüşmeler sonucunda, tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

- 29.8.1977 tarihli ve 2108 sayılı Kanununun 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasını düzenleyen çerçe ve 1 inci maddesi, Devletin imkânları da dikkate alınarak, muhtar ödeneklerinin daha rasyonel bir seviyede tutulmasını sağlamak ve uygulamada tereddüt yaratan hususları açıklığa kavuşturmak amacıyla, anılan Kanununun 1 inci maddesinin yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- Yürürlüğe ilişkin 2 nci maddesi, Tasarının gecikmeli olarak yasallaşması halinde doğacak mağduriyetin önlenmesi amacıyla, "Bu Kanun" ibaresinden sonra "1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere" ibaresinin eklenmesi suretiyle,

- Yürütmeye ilişkin 3 üncü maddesi ise aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkan V.	Sözcü
<i>Biltekin Özdemir</i>	<i>Metin Şahin</i>	<i>Hüseyin Yayla</i>
Samsun	Antalya	Hatay
Üye	Üye	Üye
İ. Ertan Yülek	<i>Mustafa Küpeli</i>	<i>Mehmet Büyükyılmaz</i>
Adana	Adana	Adana
İmzada Bulunamadı		
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Tümen</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Ataullah Hamidi</i>
Ankara	Bartın	Batman
Üye	Üye	Üye
<i>Abbas İnceayan</i>	<i>Mustafa Çiloğlu</i>	<i>Necati Güllülü</i>
Bolu	Burdur	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Er</i>	<i>Refik Aras</i>	<i>Mehmet Aydın</i>
İçel	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Kılıç</i>	<i>Algan Hccaloğlu</i>	<i>Esat Büttün</i>
İstanbul	İstanbul	Kahramanmaraş
	Karşıt oy eklidir	

Üye <i>Çetin Bilgir</i> Kars	Üye Fethi Acar Kastamonu İmzada Bulunamadı	Üye <i>Nurettin Kaldırımçı</i> Kayseri
Üye Mustafa Ünaldı Konya İmzada Bulunamadı	Üye <i>Mehmet Ali Yavuz</i> Konya	Üye <i>Süleyman Çelebi</i> Mardin
Üye <i>Mustafa Bahri Kibar</i> Ordu	Üye Ahmet Neidim Sakarya İmzada Bulunmadı	Üye Cevat Ayhan Sakarya İmzada Bulunamadı
Üye <i>Ertuğrul Eryılmaz</i> Sakarya	Üye Abdullatif Şener Sivas İmzada Bulunamadı	Üye <i>Mehmet Yaşar Ünal</i> Uşak
	Üye <i>Yıldırım Aktürk</i> Uşak	

2108 SAYILI KANUNDA DEĞİŞİKLİK ÖNGÖREN YASA TASARISINA KARŞIT OY YAZISI

1. Tasarı ile muhtarlara verilmekte olan ödenekte önerilen artış oranı son derece yetersizdir. Bağ-Kur ödemelerini dahi karşılamayan mevcut ödeneğin, muhtarlarımızın görevlerini etkin ve mağdur olmadan sürdürmelerini sağlayacak düzeye çıkartılması; sözkonusu ödeneğin asgarî ücretin üstünde bir düzeyde belirlenmesi gereklidir.

2. Muhtarların ödenekleri tartışılırken kesinlikle muhtarların yetki ve sorumlulukları da yeniden belirlenmelidir. Yerel demokrasi ve yerinden yönetim anlayışı çerçevesinde muhtarlıklar yerel yönetimlerin uç hizmet birimlerine dönüştürülmelidir.

27.10.1997

Algan Hacaloğlu
İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASININ BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 29.8.1997 tarihli ve 2108 sayılı Muhtar ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Köy muhtarları ile şehir ve kasaba muhtarlarına 3 000 gösterge rakamının bütçe kanunlarında devlet memurları maaşı için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. Bu miktarı Bakanlar Kurulu yüzde yüze kadar artırmaya yetkilidir.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

MUHTAR ÖDENEK VE SOSYAL GÜVENLİK YASASININ BİR MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 29.8.1977 tarihli ve 2108 Sayılı Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 1. — Köy muhtarları ile şehir ve kasaba mahalle muhtarlarına, 3 000 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ödenek verilir. İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Maliye Bakanlığının teklifi üzerine bu gösterge rakamını yüzde yüz oranına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Bu ödenek damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaz.

Bu ödeneğin karşılığı her yıl İçişleri Bakanlığının bütçesine konular ve yılı içinde sözkonusu bütçeden il özel idare bütçelerine aktarılır.

Muhtar ödeneği, her ayın onbeşinci günü il özel idareleri tarafından ilgililere peşin olarak ödenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

A. Mesut Yılmaz
Başbakan

Dev. Bakanı ve Başb. Yard.

B. Ecevit
Devlet Bakanı V.

C. Kavak
Devlet Bakanı

Y. Seçkiner
Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu
Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel

Devlet Bakanı V.

M. C. Ersümer
Devlet Bakanı

R. Şahin
Devlet Bakanı

C. Kavak
Devlet Bakanı

R. K. Yücelen
Devlet Bakanı

M. Batallı
İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu
Maliye Bakanı

Z. Temizel
Bayındırlık ve İskân Bakanı V.

E. Taranoğlu
Ulaştırma Bakanı V.

R. Serdaroğlu
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. C. Ersümer
Turizm Bakanı

İ. Gürdal

Çevre Bakanı
Dr. İ. Aykut

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun 1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yard.

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andıcan

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı V.

B. Kara

Devlet Bakanı

H. Gemici

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı V.

Ş. Gürel

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. Taşar

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı V.

H. Özkan

Orman Bakanı

E. Taranoğlu